

ВЕСТНИК „ЛИТЕРАТУРА И ОБЩЕСТВО“ – СЪВРЕМЕННО КУЛТУРНО ЯВЛЕНИЕ

Станислав Пенев

Резюме: В изложеното се подчертава ролята на една съвременна национална медия да участва активно в културния и обществен живот (според тематиката и насоката си на дейност), както и да провежда кампании със значими за съвременното общество цели: изследователски, събирателски и преди всичко – насочващи общественото мнение към активност в полза на исторически моменти, фигури и значими събития, ненамерили до момента своето обществено признание или очакващи такова. Подчертава се ролята и значението на вестника за представяне на значимите автори на съвременната българска литература.

Ключови думи: литература, изкуство, общество, иницира, историческа памет, обществена активност, уникалност.

Вестник „Литература и Общество“ (ЛИО) е Национален вестник за литература, изкуство и обществен живот, който се издава в град Варна. Това е главното, което определя неговото уникално съвременно положение, отговарящо на изискванията на Европейския съюз за развитие на регионите, както и стратегията на вестника – да отразява, селектира и утвърждава събития в литературата и културата, свързани с националното ниво, събития с важен литературно-обществен и културологичен характер и отзвук, случващи се на цялата територия на България и приоритетно в Североизточна България.

Необходимостта да се издава този вестник се потвърждава вече пета година чрез 30 излезли до този момент броя (по 16 страници, от които 4 пълноцветни, а няколко броя и по 20 страници), както от интереса към него, така и от значимостта на тематиката, с която се занимава. Освен кандидатурата на Варна за Европейска столица на културата в центъра на внимание на вестника и работата на Сдружение Литературно Общество – Варна (СЛОВ), чийто орган е изданието, стои популяризирането и откриването на нови източници за историята и настоящето на културните институти на града: театър, опера, балет, оркестър, уникалните архитектурни явления Морска градина, Морски бани,

Дворец на спорта и културата, Фестивален и конгресен център, домовете на стари и известни варненски фамилии с оригинална архитектурна реализация, активно сътрудничество с музеите, училищата по изкуствата, съвременни сдружения с подобни цели и предмет на дейност, както и за свързани с изкуствата прояви, отразяване на иновации и постижения в спорта, просветното дело, туризма, фестивалното дело и др. Вестник „Литература и Общество“ активизира отношения, действия и взаимодействия, свързани с градския интериор и уличното пространство, както и провеждането на инициативи за защита на имена, личности и наименования на обществени места, за изграждане на паметници, за провеждане на конкурси на словото, участие във фестивали и др. Например, иницирането на ново отношение за съхранение и почит към къщата, наименованието на улицата и паметните знаци за генерал Андраник в кв. Галата, доведоха до преосмисляне от страна на кметството на съществуващото положение и актуализиране името на улицата, преименуване на площад на неговото име, както и издигането на паметник на тази историческа личност, свързала живота си с България и активно участвала в Балканската война. Своят глас в подкрепа на статията-питане „Има ли или няма в град Варна улица

„Генерал Андраник” – бр. 5-6, ноември, 2009 г. на ЛИО издигна и вестник „Парекордзагани цайн” („Благотворителен глас”) – Пловдив и към него се присъединиха много граждани на общоградско събрание в големия салон на Военноморския клуб, организирано от Сдружение Литературно Общество – Варна, Армeнското църковно настоятелство „Св.Саркис – 2007”, дружество „Знание”, Съюза на сержантите и офицерите от запаса и резерва, Клуб БУКИНИСТ, Клуб „Млади приятели на поезията” от СОУ „Г.Милев”, малките актьори от Детско-юношески театър „Златното ключе” при ОДК и др. Така още в първата година на своето съществуване – 2009-та, вестникът проведе тази успешна кампания, както и кампанията за защита на името на поета Никола Вапцаров по повод вандалския акт – тенденциозно разбиване на надгробната му плоча в Софийските гробища, кампания започнала от бр. 2, април, 2009 г., изразяваща се в защита името на Вапцаров в статиите: „Паралелни светове”, „Паметниците на Никола Вапцаров в морската столица” – съвместна публикация на в. „Литература и Общество” и в. „Словото днес”, „Имала майка, имала син”, „Моят Вапцаров – размисли”, „Ние, вапцаровци”. В бр. 3, юни, 2009 г. Сдружение Литературно Общество – Варна и в. „Литература и Общество” отправят предложение до кмета и до председателя на общинския съвет във Варна: „Във връзка със 100 годишнината от рождението на поета Никола Йонков Вапцаров във Варна да се учреди и провежда ежегодно национален рецитал – конкурс „Вапцарови дни”... като постиженията се отличават с награди. Организацията да се осъществи на принципа на широката обществена инициатива, подпомогната от местната власт, както и чрез създаването на инициативен комитет, включващ изявени артисти, писатели, театralи, общественици, млади хора – граждани на Варна, възприели идеята. Основание за това дават 6- годишното обучение на Н.Вапцаров в Морското училище, първите му сериозни стъпки в

поезията, направени в черноморския град и голямата любов на варненци към него.” Дори и да е проведено нещо такова тогава, то е епизодично и се пропусна прекрасна възможност Варна да стане център и на широко международно участие за Вапцаров (като се има пред вид значимото познаване на Вапцаров и творчеството му в 16 испаноговорящи страни на 2 континента: справка книгата за Н.Вапцаров на писателя и преводача на „Сто години самота” на Маркес – Румен Стоянов), което можеше да допринесе за нейната кандидатура за Европейска столица на културата. Както и възобновяването на литературния конкурс на името на Н.Вапцаров от Военно-морското училище във Варна, конкурс, който започна от 1981-ва година, а след това замря (след 1989-та).

В първата си година – 2009-та, в. „Литература и Общество” отразява – в бр.3, юни, 2009 г. Международния фестивал на поезията „Славянска прегръдка” – трета година тогава. Отношението на вестника към този фестивал до момента е постоянно и развиващо се като представяне, както на работата на фестивала, така и на славянските писатели. И следващите 4 години на фестивала (през 2013 г. се проведе 7-мият) се отразяват по достойнство във в. „Литература и Общество”, което в настоящата – пета година от излизането на вестника го направи един от медийните партньори на фестивала с конкретен израз – запазеният знак т.нар. „глава” на вестника да е отпечатан на официалната фестивална програма, заедно с БТА, с още няколко български авторитетни и заедно със световно известни литературни издания от 15 държави.

Втората година на в. ЛИО – 2010-та, е белязана от първото му голямо признание – на събрание на Съюза на българските писатели на 16.01.2010 г. в София, председателят на писателския съюз Николай Петев, казва: „...За популяризиране на българската литература, за творческия живот на нашата организация имат заслуги издателство „Захарий Стоянов”,

Университетско издателство „Св.Кл. Охридски”, списание „Знаци”, алманасите в страната,..... вестник „Литература и Общество” – Варна, списание „Съвременник”, списание „Везни”...”. Самият факт, че името на вестника е сред имената на такива известни издателства и издания, е показателен. Пак тогава, членът на Борда на европейския комитет на ОАБС „Парекордзаган” със седалище Париж, Франция в бр. 1, февруари, 2010 г., отбелязва за вестника: „Всеобхватен, стилистично подреден, с първостепенна значимост за едно напреднало общество, Националният вестник за литература, изкуство и обществен живот настоятелно навлиза към по-вътрешните и конфликтни територии на смесеното ни общество.” 2010-та е свързана с целогодишните кампании: 160 години от рождението на Иван Вазов, както и с утвърждаване на формациите към Общински детски комплекс – Варна, донесли и носещи слава на града като град на изкуствата за младите хора. За първи път през тази година 2 страници се определят за съвместно публицистично поле на в. „Литература и Общество” и в. „Парекордзагани цайн” в общия тематичен надслов „нашият глас” с тенденция представяне на приноса на арменската диаспора в България в мултикултурен план, една публицистична посока, започната от бр. 2, април 2010 г. и продължаваща неизменно до днес. В бр. 3, август, 2010 г. на цяла страница продължава стилът на искане и обръщение към властите (на град Варна, в случая) за обогатяване на градската територия със символи на културата. Под надслов: „Гражданите и приятелите на Варна от цял свят искат: Варна – Европейска столица на културата” са поместени Предложение на СЛОВ, интелектуалци, дейци на културата, граждани до кмета на града за издигане на паметник на равноапостолите, съпокровителите на Европа – Св.Св. Кирил и Методий. „Досега тяхното историческо, велико дело е отбелязано с наименуването на техните имена на катедралния площад, на основно училище и

на улица в града ни. Но това не е достатъчно за един град с утвърдени просветни и културни институти и традиции, даващ своята заявка за Културна столица на Европа.” се казва в Предложението, към което е приложен списък с имената на 25 представители на науката, изкуството, културата, повечето от които хабилитирани лица и видни интелектуалци. Добавен е и списък на още 16 видни личности, присъединили се към предложението до редакционното приключване на броя, както и кратка информация за „постоянна и значима подкрепа на редакционния имейл”. На същата страница са поместени и предложенията на СЛОВ до Председателя на обединената комисия за култура и наименования (в този момент): 1. Издигане паметник на Св.Св. Кирил и Методий като е проследена историята от вземането на такова решение през 1995-та и неизпълнението му тогава, както и неподвижването на въпроса до ден днешен (разбирай времето тогава, а и до момента); 2. Учредяване на литературен алманах „Варна”; 3. Учредяване на годишен алманах за ученическо детско творчество. От пресата се вижда, че през последните години единствено Сдружение Литературно Общество – Варна и в. „Литература и Общество” поставят остро наболели въпроси в културата и особено въпроса за паметник на първоапостолите – това предложение е от август 2010 г. в навечерието на Деня на Варна – 15 август. Едва преди няколко дни се появи материал в пресата (към 25.09-2013 г.), който оповести същото мислене сред видни представители на града, т.е. 3 години по-късно обществото и градското ръководство напълно осъзнават вече необходимостта от паметник на светите братя, нещо което направиха като аргументирано обръщение към ръководителите на град Варна СЛОВ и в. ЛИО още през 2010-та.

Уникалността и съвременното присъствие на в. „Литература и Общество” в живота на варненци е и в това, че на страниците на вестника се възобнови от 2 години насам ежегодният Национален

литературен конкурс на морска тематика за всички възрасти под названието „Литературна олимпиада за поезия“ (проведан преди от БМФ); постоянна и активна е кампанията „Събирателска дейност за личности и прояви, допринесли за развитието на града и утвърждаващи името на Варна“, както и представянето през 2013-та на оригинални мнения и материали за 100 годишнината на СБП – едно значимо национално събитие, което се отбелязва тържествено на 21-23 септември в Народния театър и в НДК-София. Важен елемент на съвремие, на актуалност е и постоянното представяне на творби на водещи български писатели и отразяването в ЛИО на фестивалите на изкуствата с международен характер: филмови, певчески, танцови. Вестник ЛИО е единственият Национален вестник, който издава приложение за съвременна руска литература – „Есенински булевард“ (ЕСБУЛ) в продължение вече на 3 години и по този начин се утвърждава не само в Европейския съюз, където руският език е добре познат, но и в много страни, където той е бил и официален език. По линия на онлайн разпространението ел. версия на всеки брой на вестника постъпва на повече от 30 000 адреса по целия свят, а ЕСБУЛ е в сайта на Съюз на писателите на XXI век – руска писателска организация, където се представя като едно от неговите официални издания.

Доказателство за значимото и актуално присъствие на ЛИО в съвременния културен и обществен живот е присъствието на няколко броя на вестника в сайта на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси към Министерски съвет.

Вестник „Литература и Общество“ – Национален вестник за литература, изкуство и обществен живот е сред значимите социокултурни феномени през последните 5 години в България. Вестникът поставя и съдейства за разрешаване на животрепещщи и належащи въпроси на културата каквито са

посочените по горе примери, а в настоящия момент в три последователни броя: бр.1, бр.2 и бр.3 от 2013 г. иницира обществената активност по посока кампанията под патронажа на варненския областен управител: „Опознай Родината и родния край – Варненска област“, а пред кмета на София – идеята за поставяне на барелеф на дома или издигане на паметник в близост до дома на Генерал Карекин Нъждех – бр. 29, август, 2013 г.

За контакти:
Станислав Пенев – главен редактор
 на в. „Литература и Общество“,
 e-mail: litobshtestvo@abv.bg